

Cal Simón

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector nord-oest del terme municipal. Antiga quadra de Valldeperes, depenent de l'antic terme del castell de Castelladral.
Emplaçament	Carretera a Cardona (C-55), al km. 57,9 (al polígon La Cort, de Cardona), pista asfaltada en direcció est i després nord-est, uns 2,5 km fins al nucli de Valldeperes. Aquí camí cap a l'est 200 m.
Alçada:	455
Coordenades:	
Latitud:	41.90809
Longitud:	1.7342
UTM Est (X):	395018
UTM Nord (Y):	4640346

Classificació

Número de fitxa	08141 - 199
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XIV-XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 101.EA. Valor arquitectònic/tipològic/artístic. Pla Especial Urbanístic del Catàleg de Masies i Cases rurals en Sòl no urbanitzable de Navàs, aprovat el 2012, amb el núm. 26.
Data aprovació:	dc., 20/02/2019 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada

Titular: 08140A011000210000IW

Fitxes associades:

Bassa i balma de cal Simon

Forn de ginebró de cal Simon

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana

Data de registre de la dc., 24/03/2021 - 09:47

fitxa:

Descripció

Masia de dimensions mitjanes, d'origen medieval, emplaçada sobre la roca d'una balma que té afloraments naturals d'aigua. Ben segur que aquest factor fou decisiu a l'hora de triar l'emplaçament de la casa, que es troba molt propera al nucli de Valldeperes. El conjunt és molt interessant perquè ha conservat la tipologia originària sense gairebé modificacions modernes. La masia consta d'un cos residencial de planta rectangular amb un cos adossat a migdia. Pel fet de trobar-se en un desnivell, la part més alta és la del sud i l'oest, on la casa té una planta semisoterrània més dos pisos. La part més antiga de la masia deu trobar-se al centre, ben assentada sobre la roca, i al segle XVIII s'amplià cap al nord-est. Al segle XIX la construcció s'amplià pels altres tres costats, segons es pot deduir de diverses inscripcions i de la tipologia constructiva. La façana que es pot considerar principal es troba al sud-est. Tot i la seva estretor, presenta una composició ben estructurada en dos eixos d'obertures, amb balcons a l'esquerra, finestres a la dreta i, a la planta baixa, un porxo amb dos arcs de mig punt. Antigament havia tingut l'arcada d'una galeria, ara tapiada. Totes les obertures són emmarcades amb pedra carejada. El cos ampliat al sud-oest proporciona una altra façana molt visible, caracteritzada per les obertures de la planta superior, amb dos arcs de punt rodó. La façana nord-est és la que té un accés més fàcil des del camí i directament cap a la planta intermèdia. Consta de dos portals, un d'adovellat i un altre amb llinda i brancals de pedra, així com diverses finestres emmarcades amb pedra carejada.

També és interessant la pallissa, una construcció independent situada uns metres al nord tot aprofitant una codina natural com a era, així com un altre cobert aïllat que es troba al sud-est. Però l'element més singular de tot el conjunt és la bassa semi-troglodítica que es troba sota la balma. La balma té una amplitud considerable, i al seu interior encara hi veiem estancades les aigües que hi neixen. S'allarga cap la dreta i fa un gir cap al sud. A la part més occidental i propera a la masia hi trobem una primera bassa, més petita, que serveix per apuntalar la roca de la balma i sobresurt cap enfora. Inclou un rebaix inclinat en una llosa per utilitzar-la com a safareig. Aquesta devia ser la seva funció principal. A la paret de roca d'aquest sector s'hi poden veure diferents encaixos i un bon nombre d'enderrocs, que devien correspondre a algun cobert situat a la part baixa. A la part més meridional hi trobem una segona bassa formada per un mur, força més llarg i exterior a la balma, que embassa les aigües d'aquest sector. D'aquí en surt un rec en direcció sud que devia conduir cap als horts, ja que aquesta segona bassa devia servir principalment per a regar.

A l'entorn de la casa encara hi trobem elements rebaixats a la pedra d'una antiga premsa de vi, així com un forn de ginebró excavat en una altra roca.

Observacions:

Inscripcions en llandes de la façana nord-est: 1742 i 1754

Inscripció a la llinda d'un balcó de la façana sud-est: 1869

Fora de context es conserva una llinda de l'any 1700, reaprofitada

Història

Cal Simon és un mas d'origen medieval i ja apareix esmentat en un llevador de censos del monestir de Serrateix del 1370, junt amb altres masos. A la zona de Valldeperes s'hi esmenten la mateixa masia de Cal Simon, Cal Mas, el Sunyer i Cal Perejoan Llobet. No en coneixem més notícies documentals, però segons es pot observar per la seva evolució constructiva el mas medieval devia néixer sobre la roca de la cinglera, per tal d'aprofitar les aigües que afloren a sota de la balma. Als segles XVII-XVIII es devia ampliar cap al nord-oest (el 1742 i 1754, segons dues llandes). Al segle XIX es van realitzar reformes importants. Possiblement es va ampliar la casa amb la construcció de les galeries de les façanes sud i est. Posteriorment es va tapiar la galeria de la primera planta i s'hi va obrir un balcó amb una llinda que té la data de 1869.

En el nomenclàtor de masies de la província de Barcelona dels anys 1861-1862 apareix anomenada com a "Can Simon". Hi consta que és una "masia (casa de labor)", que estava situada a 8 km del nucli de l'ajuntament de Castelladral. Tenia un edifici habitat constantment de dos pisos. Pel que fa a la família dels propietaris, encara mantenen el cognom Simon. A mitjans de segle XX van traslladar-se a viure a Santpedor.

Bibliografia

BADIA, J.M. (1988). "Navàs". *Història del Bages*, Volum II. Edicions Parcir. Manresa, p. 162-163.

BADIA, J.M. (1990). "Castelladral en el temps", *El Morralet*, Navàs, p. 13.

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). *Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages)*. Ajuntament de Navàs. Fitxa 101.EA

OBRADORS, J (1991). "Trajecte de les cases de Castelladral, habitades el 1904 i utilització correcte dels seus noms." *El Morralet*, núm. 1, Navàs, p. 19.

PIÑERO, J. (1995). *Inventari del Patrimoni Arquitectònic i Històric de Navàs*. Ajuntament de Navàs. Fitxa R 22.

